

האפשרות לשלב זוגיות יציבה (עם המשורר והמתרגם שמעון בוזגלו - י.א.), עם העבודה הופיעה רק בשנים האחרונות. לא שתכננתי את זה ככה, זה יצא באופן טבעי, כי הפוקוס היה במקום אחר."

"התיאטרון הרפרטוארי לא נראה כמו שהוא צריך להיראות. הקטסטרופה שהם יוצרים היא כזו גדולה, שבסופו של דבר היא תאכל אותם"

עבודתה האחרונה של הניג, "בטוח יריקה", הצגת יחיד מאת טאהר נגי"ב בביצוע חליפה נטור, על חיי ערבי בישראל, הוזמנה לאחרונה להופיע בתיאטרון של פיטר ברוק בפריז, אחרי שברוק ראה את ההצגה בארץ ונדלק. "זה כמוני נורא מחמיא", אומרת הניג, "בכל זאת, פיטר ברוק, האורים ותומים. מה שהיה מעניין הוא שלא הפוליטיקה עניינה אותם שם בפריז אלא האסתטיקה של ההצגה. משהו שפה נבלע באופן טבעי בפוליטיקה וחבל. כתבו ש'בטוח יריקה' היא תיאטרון פוליטי ומצד מאוד מסוים של המפה, כל מיני דברים כאלה. אין טעם להתרגש מזה. כמו שהמאבק בתרבות הרייטינג שבתיאטרון הרפרטוארי כבר לא מעלה אותי על בריקדות. נמאס לי לריב. יצרתי לעצמי אלטרנטיבה שבה אני יכולה לעבוד ולהרגיש בנוח. מספיק לי".

זה כל מה שיש לך להגיד על התיאטרון הממוסד?

"אני עדיין מחוברת אליו. התקציבים נמצאים שם ואני חושבת שיש לי זכות להם בדיוק כמו ליוצר אחר. יש בתיאטרון הממוסד אנשים שאני אוהבת לעבוד איתם אבל ברור שהתיאטרון הרפרטוארי לא נראה כמו שהוא צריך להיראות. כספי הציבור לא הולכים שם למקום הנכון. אני חושבת שהקטסטרופה שהם יוצרים היא כזו גדולה שבסופו של דבר, בעוד דור או שניים, היא תאכל אותם. הם מרסקים כמו ידיהם את התיאטרון". כרגע עובדת הניג על פרויקט חדש, "גשם שחור", קופרודוקציה של אנסמבל הרצליה, תיאטרון חיפה ופסטיבל ישראל שבמסגרתו תוצג הבכורה. הוא עוסק על פי הניג ב"פצצת הירושלמה. היבטים מוסריים ואסתטיים". הניג גם זכתה לאחרונה בפרס מפעל הפיס (50 אלף ש"ח) על תרומתה ליצירה הישראלית. "זה היה מאוד חביב", היא צוחקת, "קיבלתי את ההודעה ממש ביום שסמתי לחול", אבל לא היה מכתב של נימוקי הוועדה או אני לא יודעת מה עשיתי. אבל זה בא בדיוק בזמן, הכסף".

אחריות על תכנים. אופירה הניג צילום: איתי ויזר

ביום של הפצצה

לאחר שחזרה מניו יורק עם "בטוח יריקה", הצגת היחיד שביימה, ולפני שתיסע להציג אותה אצל פיטר ברוק בפריז, אופירה הניג מספרת על הפרויקטים הבאים, על יחסה לממסד ועל הכסף ממפעל הפיס // יונתן אסתרקי

שמשם הולכים איתי בכל רגע, גם היום".
ואז גם את הפסטיבל עזבת, והיום את שוב פרילנסרית. הפחד לא משחק תפקיד?
"אני לא מכירה את הפחד. מכירה את השעמום, ומוזה אני פוחדת. אבל היה לזה מחיר. בחרתי ללכת על זה עד הסוף. האמנות. המחויבות המוחלטת לאמנות וזהו. אין לי משפחה, אין לי ילדים. אני לא מרוויחה כסף מתיאטרון, כיוון שהמקדמה שבמאי מקבל היא לא רצינית, מה שרציני הם התמלוגים, והצגות שלי לא עוברות את ההצגה החמישים כבר הרבה זמן. גם

תופס את תפקידך ככה, לכן עובתי את ניהול החאן. נגמר לי הכוח".
עזבת כדי לנהל את פסטיבל ישראל.
"כן, אבל זו היתה באמת פאזה אחרת. רצון לעבוד עם אמנים שונים מתחומים שונים וממדינות שונות ומתרבויות שונות היה הטריגר העיקרי. כמנהל פסטיבל אתה לא מתמודד עם אותן דילמות של ניהול תיאטרון, כך שמבחינתי החוויה החשובה ביותר היתה הלימוד. אני ממש מרגישה שבשנים האלה שניהלתי את פסטיבל ישראל למדתי המון מאנשים שעבדתי איתם או שראיתי אותם עובדים. יש אנשים ויצירות

"לא מזמן הייתי בניו יורק", פותחת אופירה הניג, "לא הפסיקו לשאול אותי על יצירה ממקום של יהודייה. באירופה מתעסקים בהיותי ישראלית ובארץ אני במאית אשה שאוהבת לעבוד עם ערבים. או כל מחזה שיש בו ערבים, גם אם הוא מחורבן, שולחים אלי. אני לא אוהבת את התנגות האלה. פעם הייתי נלחמת בהן, אבל היום אני פשוט מחייכת. יש בי הכל מהדברים האלה אבל גם אין בי כלום מהם".

ואכן, לא פשוט למפות את הקריירה של אופירה הניג, שהתחילה ככמאית בית בהבימה מיד אחרי סיום הלימודים במגמת הבימוי של סמינר הקיבוצים, ניהלה בהמשך את תיאטרון החאן, ואחר כך את פסטיבל ישראל ואת תיאטרון המעבדה. יוצרת ייחודית, חסרת מנוחה, המתעקשת לא להיות מחוברת יותר מדי לתיאטרון אחד ולא לסגנון תיאטרלי ספציפי. ברשימת עבודותיה תמצאו דרמות פסיכולוגיות קטנות, טיפול בקלאסיקות, יצירות חוצות מדיומים במסגרת פסטיבל ישראל ולצידן הצגות יחיד קאמריות, כמו "בטוח יריקה", שזכתה בפרס הראשון בתיאטרונטו האחרון. "יש הבדל גדול מבחינתי", היא אומרת, "בין בימוי ובין ניהול תיאטרון. ככמאית המהלך שלי די ברור לי. בהתחלה למדתי את המקצוע, למדתי לספר סיפור, לטפל בדמות, ביחסים. אחר כך העמקתי את זה עם העיסוק בקלאסיקה - בצ'כוב, בשייקספיר. דרך הקלאסיקה הגעתי לסקרנות הגדולה לגבי חקר של הצד האסתטי, לא רק לספר סיפור אלא גם לחפש את האסתטיקה, זה השלב שעובתי את הבימה".

זה היה צעד מודע לעצמו?

"לא יודעת, אולי לא. אולי היה איזה חוסר סיפוק והרגשתי שאחרי ארבע שנים שם אני צריכה גירוי אחר ורק בדיעבד הבנתי מה בדיוק הייתי צריכה. הרוב היה אינטואיציה. אבל החיפוש הזה אחרי מקום שאוכל לעבוד בו אחרת הוביל אותי לחאן, בהתחלה ככמאית ואחר כך כמנהלת".

זה לא סותר? מנהל צריך להיות ריאליסט ואת היית בשלב מחפש ובודק.

"זה קשור לחזון שלי או לפילוסופיה שלי בכלל לגבי ניהול. אני חושבת שלמנהל יש אחריות על התכנים בתיאטרון שלו, לא רק על הפירווחים. זו אחריות חינוכית לטעם דור של יוצרים צעירים ושל קהל צעיר וגם אחריות ליצור סביבה, קונטקסט שבו אפשר ליצור, מקום של חופש וביטחון. כך שלא נראה לי שזה מתנגש. אולי מבחינת המציאות, המעט כסף שיש ודברים כאלה, אבל לא ברמה העקרונית. ואני חושבת שהחאן, גם אחרי, שומר בדיוק על אותה הגישה. אבל כן, זה מעייף כשאתה